

MAKRO GÖRÜŞ

Ödemeler Dengesi

Eylül 2023

Şakir Turan

turans@tskb.com.tr

Emre Aylar

aylare@tskb.com.tr

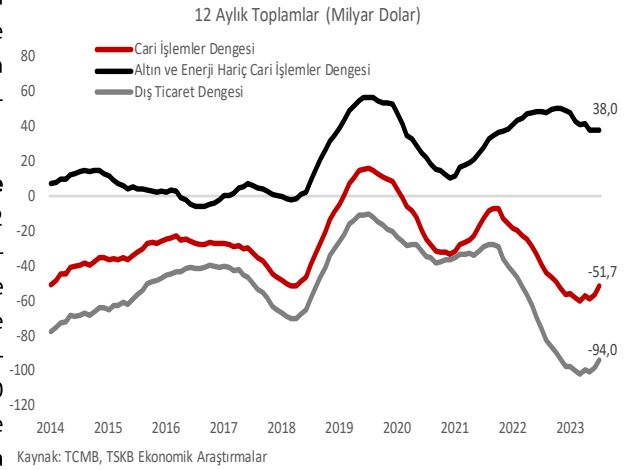
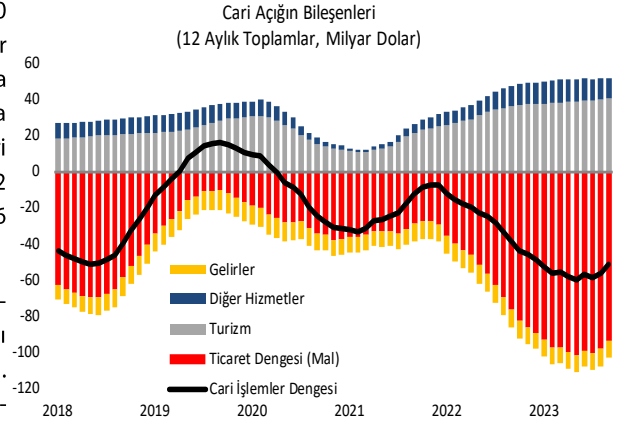
TSKB Ekonomik Araştırmalar

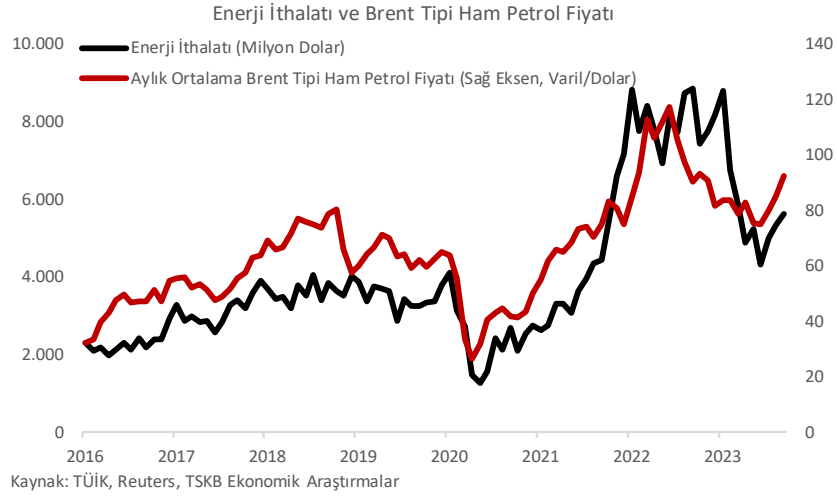
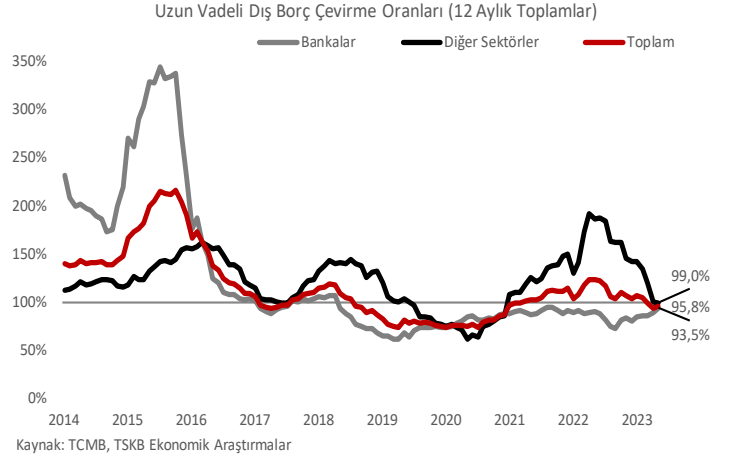
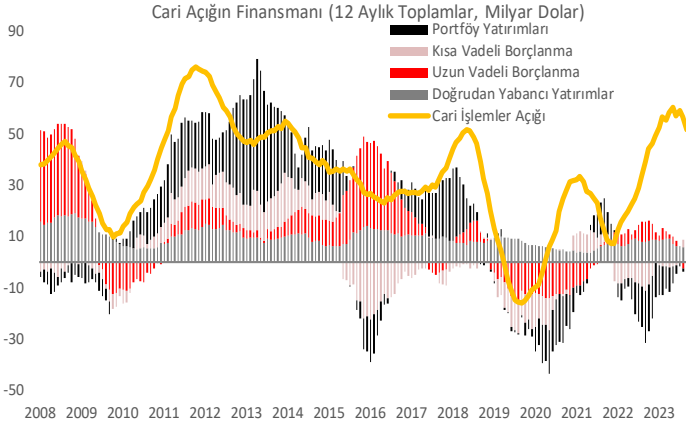
Eylül ayında cari işlemler beklentilerin üzerinde fazla verdi. 2022 Eylül'de 3,0 milyar dolar açık veren cari denge 2023'ün aynı ayında 1,9 milyar dolar fazla verir konuma geldi. Altın hariç cari denge 0,4 milyar dolar açıktan 3,2 milyar dolar fazla verir konuma iyileşirken, enerji hariç cari fazla 4,1 milyardan 5,8 milyara yükseldi. Bu sonuçla 2022 Eylül'de 6,7 milyar olan altın ve enerji hariç çekirdek cari fazla 2023 Eylül'de 7,1 milyara çıktı. Ağustos ayında 56,6 milyar dolar olan 12 aylık toplam cari açık Eylül'de 51,7 milyar dolara daralırken, çekirdek cari fazla 37,6 milyardan 38,0 milyara yükseldi.

Dış ticaret açığındaki daralma cari dengedeki toparlanmada etkili oldu. Eylül'de ihracat sınırlı gerilese de, ithalatta görülen düşüşün etkisiyle dış ticaret açığı daraldı. Hem enerji hem de altın ithalatında görülen düşüş toplam ithalatı sınırladı. Böylece ödemeler dengesi tanımlı dış ticaret açığı Eylül 2022'deki 8,0 milyardan 3,7 milyara geriledi. Turizm gelirleri yavaş da olsa arttı. Ancak taşımacılık gelirlerindeki daralma toplamda hizmet gelirlerindeki artışı sınırladı. Yıllık bazda net taşımacılık gelirlerinde %20,1 gerileme yaşanırken, net seyahat gelirlerinde %11,0'lık artış oldu. 2022 Eylül'de 967 milyon dolar olan birincil gelir hesabından çıkış 2023'ün aynı ayında 851 milyon dolar olarak gerçekleşirken, geçen yıl 4 milyon dolar açık veren ikincil gelir hesabı 131 milyon dolar fazla verir konuma geldi.

Borçlanma kalemindeki yükselişin, diğer yatırımlardaki girişin ve sermaye akımlarındaki toparlanmanın etkisiyle rezervler arttı. Yurtdışı yerleşikler 232 milyon dolarlık gayrimenkul yatırımı yapsa da, toplamda 337 milyon dolarlık doğrudan yatırımlardan kaynaklanan çıkış gerçekleşti. Bu dönemde yabancılar nette Türk hisse senetlerinde 263 milyon dolarlık satış, devlet iç borçlanma senetlerinde 90 milyon dolarlık alım yaptılar. Bankaların ve reel sektörün yurtdışında ihraç ettikleri eurobondların desteği ile toplamda portföy yatırımları kaleminde nette 1,0 milyar dolarlık giriş meydana geldi. Öte yandan, Eylül'de uzun ve kısa vadelerde sırasıyla 1,4 ve 2,6 milyar dolarlık nette borçlanma gerçekleştirildi. Bankacılıkta uzun vadeli borç çevirme oranı %212,4 olurken, diğer sektörlerde ve toplamda oranlar sırasıyla %107,6 ve %162,7 seviyelerinde gerçekleşti. Eylül itibarıyla 12 aylık toplamda borç çevirme oranları bankacılıkta %93,5, diğer sektörlerde %99,0 ve toplamda %95,8 oldu. Eylül'de yurtdışı bankaların yurtiçindeki mevduatları toplamda 414 milyon dolar artarken, yurtiçi bankaların yurtdışı muhabirlerindeki efektif ve mevduatları 3,3 milyar dolar azaldı. Bu ortamda resmi rezervler yaklaşık 7,7 milyar dolar artarken, net hata ve noksan kalemi 0,2 milyar dolar fazla verdi.

Eylül'de dış ticaret açığındaki gerileme ile cari işlemler dengesi iyileşti. Turizmde toparlanma yavaşlayarak da olsa sürerken, taşımacılık tarafındaki daralma devam etti. Bununla birlikte, birincil ve ikincil gelir hesaplarındaki sonuçlar cari dengedeki iyileşmeyi destekledi. Ocak-Eylül döneminde ise toplam cari açık 2022'nin aynı dönemine göre 2,6 milyar dolar genişleyerek 40,8 milyara çıktı. Çekirdek cari fazla ise 12,4 milyar dolar azalarak 21,6 milyara indi. Eylül'de finansman tarafında sermaye girişlerindeki toparlanma, diğer yatırımlardan giriş ve borçlanma kalemindeki yükseliş ile rezervlerde artış kaydedildi. Ekim ayı öncü dış ticaret verileri dış ticaret dengesindeki toparlanmanın yavaşlayarak da olsa devam ettiğine işaret etti. Bu sayede kısa vadede cari dengedeki iyileşmenin sürebileceğini değerlendiriyoruz. Orta vadede ise iç talepteki yavaşlamanın boyutunun yanında dış talepteki gelişmelerin ve küresel enerji fiyatlarının cari açığın seyri açısından belirleyici olacağını düşünüyoruz.

TSKB

TSKB Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81 FİNDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

(90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2023 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu döküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamiyle kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.